

Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης Περιφέρειας Αττικής

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων

Τομέας: 03-ΑΓΡ
Αγροδιατροφική Αλυσίδα

Δρ. Νίκος Θωμάϊδης
Συντονιστής Συμβουλευτικής Ομάδας *Βιώσιμης Οικονομίας*

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2023

Βασικά Στοιχεία Τομέα (1/3)

ΑΠΑ και Απασχόληση

- Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) του πρωτογενή τομέα στην Αττική ανέρχεται στα 312 εκ. € και αντιστοιχεί στο 4,5% της συνολικής ΑΠΑ της χώρας.
- Οι απασχολούμενοι στη Γεωργία και την Κτηνοτροφία ανέρχονται σε 44.412 (ΕΛΣΤΑΤ 2021).

Προϊόντα

- Η Αττική παράγει προϊόντα όπως μέλι Αττικής και Κυθήρων, κρασί, ελαιόλαδο, κηπευτικά υπαίθρου και φιστίκι Αιγίνης.
- τα προϊόντα αυτά διακρίνονται για την υψηλή τους ποιότητα και την προστιθέμενη αξία τους και έχουν τη δυνατότητα αξιοποίησης του Brand name της «Αττικής Γης».

Καλλιεργήσιμες εκτάσεις

Στην Αττική, το σύνολο της καλλιεργούμενης γεωργικής γης και των εκτάσεων σε αγρανάπαυση, ανέρχεται σε 340.413 στρέμματα, εκ των οποίων:

- 53% δενδροκαλλιέργειες,
- 22% ετήσια φυτά,
- 16% αμπέλια,
- 9% κηπευτικά.

Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες

Σημαντικός συντελεστής εξειδίκευσης στην Αττική (0,98)

Στην Περιφέρεια Αττικής λειτουργούν:

- 29 μονάδες υδατοκαλλιέργειας (23 ιχθύων και 6 οστράκων), που αντιστοιχούν στο 8% του εθνικού συνόλου και παράγουν 133.110 tn προϊόντος,
- 2 δημόσια ιχθυοτροφεία,
- 1 ιχθυογεννητικός σταθμός,
- 2 συσκευαστήρια ιχθύων,
- 1 θυννείο,
- 38 μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης αλιευτικών προϊόντων,
- 1.161 σκάφη παράκτιας αλιείας, 67 μέσης και 2 υπερπόντιας.

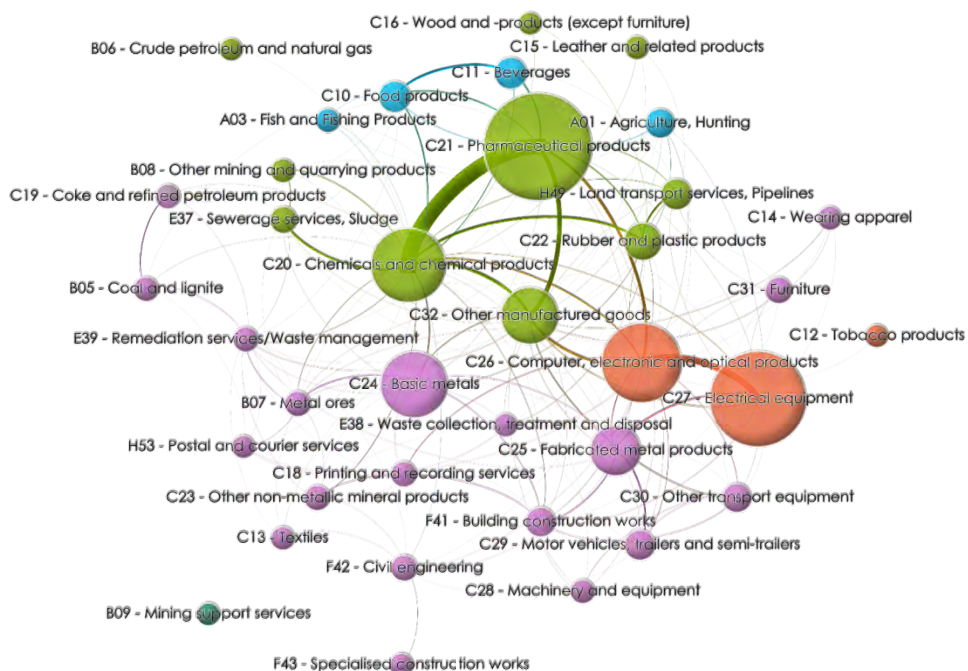
Η ετήσια αλιευτική παραγωγή φτάνει τους 14.000 τόνους σε αλιεύματα, επί συνόλου 77.114 τόνων στο σύνολο της χώρας.

Ανεπτυγμένες υποδομές:

- 44 αλιευτικά καταφύγια
- 14 καθορισμένοι λιμένες εκφόρτωσης αλιευμάτων
- Η μεγαλύτερη ιχθυόσκαλα της χώρας, στο Κερατσίνι
- 31 αλιευτικοί σύλλογοι

Η ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων μεταποίησης αλιευμάτων καθώς και η εν γένει επεξεργασία τους για μεταποιητική χρήση θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης, τη μείωση των εποχικών πιέσεων στις τιμές και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου γενικότερα.

Αττική: Ερευνητική Δραστηριότητα (πατέντες) και Διαθεματική συνδεσιμότητά της ανά CPA

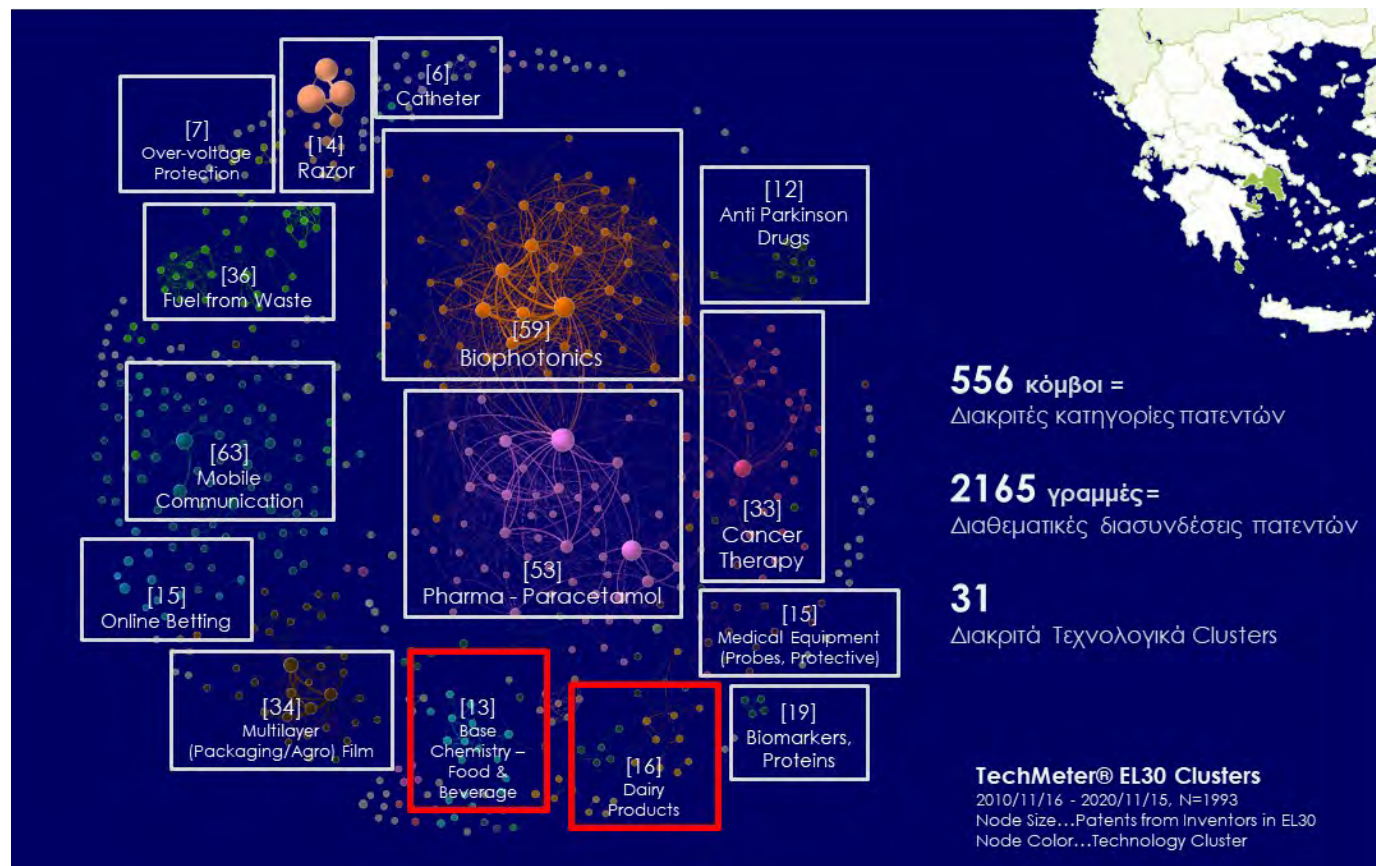

Μέγεθος κόμβου: Συχνότητα πατεντών

Χρώμα κόμβου: Τεχνολογικό cluster

Πάχος συνδέσεων: Συχνότητα κοινών πατεντών (co-patenting)

Τεχνολογικό Δίκτυο της Αττικής - Τεχνολογίες με ισχυρή παρουσία Περίοδος: 2011 - 2020

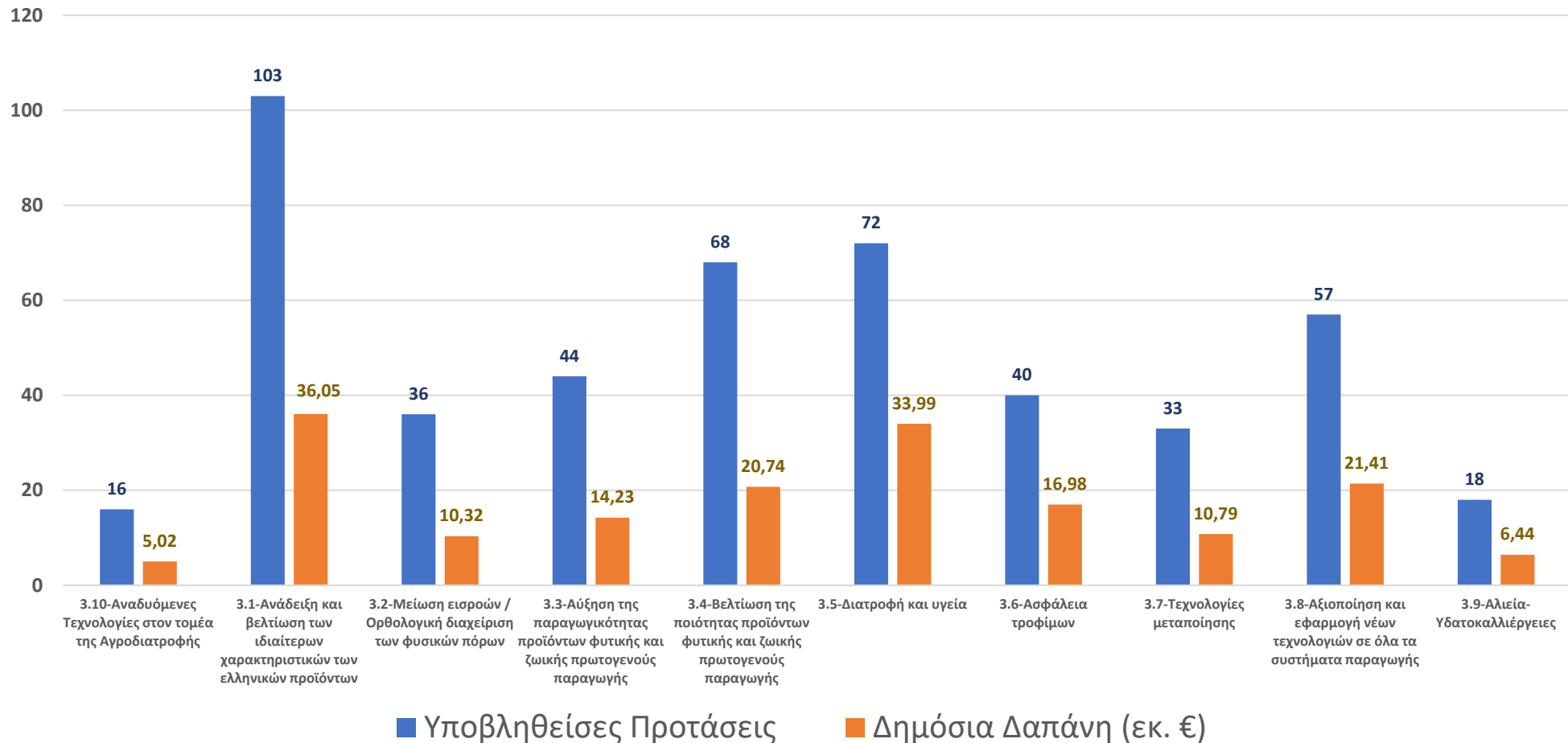

Techmeter Regional Analyser: Στοιχεία περιόδου 2011-2020

Επιδόσεις ΕΤΑΚ περιόδου 2014-2020 (1/2)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

Δημόσια Δαπάνη και πλήθος υποβληθείσων προτάσεων ΕΔΚ
Α΄ και Β΄ Κύκλος - έως 31.12.2019

Πηγή: ΓΓΕΚ - ΕΥΔΕ / Ε.ΤΑ.Κ., επεξεργασία από ΚΕ.Κ.Π.Α.

- Το **15,5%** του συνόλου των υποβολών φορέων της Αττικής στο ΕΔΚ αφορούσε στον Τομέα «**Αγροδιατροφική Αλυσίδα**».
- Ο μόνος Τομέας που η Αττική **δεν** είχε την πρώτη θέση πανελλαδικά στον αριθμό φορέων που συμμετείχαν με υποβολή.
- Η Περιοχή Παρέμβασης του Τομέα με τη μεγαλύτερη ζήτηση ήταν:

3.1-Ανάδειξη και βελτίωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ελληνικών προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής

- *Το 21,1% των υποβολών του Τομέα.*
- *Με την 7^η μεγαλύτερη ζήτηση (περισσότερες υποβολές) στο σύνολο όλων των 8 Τομέων στην Αττική.*

Επεξήγηση χρωματισμών

Πρόταση Εξειδίκευσης Προτεραιότητας της ΕΣΕΕ που προέρχεται από τη Συμβουλευτική Ομάδα της Βιώσιμης Οικονομίας

Πρόταση Εξειδίκευσης Προτεραιότητας της ΕΣΕΕ που προέρχεται από τη Συμβουλευτική Ομάδα της Γαλάζιας Οικονομίας

Πρόταση Εξειδίκευσης Προτεραιότητας της ΕΣΕΕ που προέρχεται από τη Συμβουλευτική Ομάδα της Δημιουργικής Οικονομίας

Πρόταση δημιουργίας νέας Περιοχής Παρέμβασης ή/και νέας Προτεραιότητας που δεν περιλαμβάνεται στην ΕΣΕΕ

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων (2/7)

Εξειδίκευση Προτεραιοτήτων ΕΣΕΕ στην Περιφέρεια Αττικής

Περιοχή Παρέμβασης ΕΣΕΕ	Προτεραιότητες ΕΣΕΕ όπου εστιάζει/εξειδικεύει η Περιφέρεια Αττικής	Ανάλυση
03.04 Ασφάλεια τροφίμων	03.04.01 Τεχνολογίες 'αποτύπωσης' (παρακολούθησης/αποτίμησης) και βελτιστοποίησης της ασφάλειας τροφίμων, στρατηγικές για την αξιολόγηση της επικινδυνότητας: - Χρήση εργαλείων για την εναρμόνιση της σήμανσης των τροφίμων (συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου ζωής – date marking) με την κείμενη νομοθεσία. - Εφαρμογή σε βιομηχανική κλίμακα 'νέων' ήπιων τεχνολογιών για την ποιότητα και ασφάλεια τροφίμων (νανοτεχνολογία, εναλλακτικές ήπιες (μη θερμικές) επεξεργασίες) και διασύνδεση με κανονιστικό πλαίσιο. - Νέα (φυσικά) συντηρητικά - αναζήτηση βιοδραστικών μορίων από αειφόρα (π.χ. υδάτινα) περιβάλλοντα – βιομετατροπή αποβλήτων - συνέχιση του green revolution/blue growth	• Βιοαισθητήρες και αυτοματοποιημένα (ψηφιακά) συστήματα ιχνηλάτισης και παρακολούθησης της ποιότητας και ασφάλειας τροφίμων. • Μη καταστρεπτικές μέθοδοι ανάλυσης τροφίμων, ελέγχου αυθεντικότητας και νοθείας (π.χ. πιστοποίηση γεωγραφική προέλευσης), έξυπνη και ενεργός αντιμικροβιακή συσκευασία για παρακολούθηση και αύξηση του εμπορικού χρόνου ζωής.
03.04 Ασφάλεια τροφίμων	03.04.03 Εργαλεία επικοινωνίας και εμπλοκής των καταναλωτών στην ασφάλεια τροφίμων: -Ανάπτυξη στρατηγικών, διαδραστικών εργαλείων και εφαρμογών για την προώθηση της ενημέρωσης των καταναλωτών και της ενεργούς συμμετοχής τους για την ασφάλεια των τροφίμων. -Εκπαίδευση καταναλωτών για την αναγνώριση των κινδύνων α) σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια, β) την ποιότητα και γ) την κατανόηση των ενδείξεων στις επισημάνσεις αναφορικά με τη συντήρηση και τον χειρισμό των τροφίμων. -Διερεύνηση της τάσης του αγοραστικού κοινού αναφορικά με θέματα ασφάλειας αλλά και εναλλακτικών μορφών τροφίμων (π.χ. vegan).	Ψηφιακά εργαλεία παρακολούθησης της ποιότητας και ασφάλειας τροφίμων (πχ date marking) με την ενεργό συμμετοχή του καταναλωτή, ως καταληκτικού κρίκου της εφοδιαστικής αλυσίδας

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων (3/7)

Εξειδίκευση Προτεραιοτήτων ΕΣΕΕ στην Περιφέρεια Αττικής

Περιοχή Παρέμβασης ΕΣΕΕ	Προτεραιότητες ΕΣΕΕ όπου εστιάζει/εξειδικεύει η Περιφέρεια Αττικής	Ανάλυση
03.05 Βιομηχανία Τροφίμων 4.0 - Τεχνολογίες Μεταποίησης	03.05.02 Αξιοποίηση αναδυόμενων/ σύγχρονων τεχνολογιών (π.χ. IoT, Blockchain, A.I., Big data) σε όλη την αγροδιατροφική αλυσίδα (Συστήματα: πρωτογενούς παραγωγής, μεταποίησης, τυποποίησης, σήμανσης, συσκευασίας, πιστοποίησης, αποθήκευσης, διανομής, ιχνηλασιμότητας, ενημέρωσης καταναλωτών)	Ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Συστημάτων Ιχνηλασιμότητας Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, με βάση διεθνή πρότυπα και με αξιοποίηση δεδομένων IoT για την υποστήριξη της εξαγωγικής δραστηριότητας του κλάδου.
03.06 Βιώσιμη Παραγωγή Προϊόντων	03.06.05 Εφοδιαστική Αλυσίδα (Συμπεριλαμβάνονται παρεμβάσεις για εφοδιαστικές αλυσίδες για προϊόντα ιδιαίτερης σημασίας για τη χώρα, καθώς και εφοδιαστικών αλυσίδων που δεν αποκλείουν ευαίσθητες ομάδες)	- Εργαλεία βελτιστοποίησης των συστημάτων εφοδιασμού, που εστιάζουν στην εξατομικευμένη διαχείριση παραγόμενων τροφίμων (σε επίπεδο κιβωτίου ή/και ατομικής συσκευασίας) με εργαλεία warehouse. - Πρωώθηση της συστηματικής καταχώρησης, απεικόνισης και επεξεργασίας σε πραγματικό χρόνο των χωρο-χρονικών δεδομένων εφοδιαστικής αλυσίδας, μέσω της ανάπτυξης Εργαλείων όπως διαδικτυακές πλατφόρμες αποθήκευσης, επεξεργασίας δεδομένων μαζικής κλίμακας (π.χ. blockchain). - Πληροφοριακά συστήματα εξόρυξης δεδομένων και διαχείρισης της πολυπλοκότητας των δεδομένων (Data mining/dimension reduction via data analytics) με εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης.
03.06 Βιώσιμη Παραγωγή Προϊόντων	03.06.07 Βιώσιμη συσκευασία τροφίμων (Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών τροφίμων, Δημιουργία μοντέλων κόστους vs περιβαλλοντικής επίπτωσης συσκευασιών, Βελτίωση της τεχνολογίας συσκευασιών, Ανακυκλώσιμη συσκευασία, συσκευασία από φυσικούς πόρους, βιώσιμα υλικά συσκευασίας, βιοαποικοδομήσιμη συσκευασία)	Ανάπτυξη εναλλακτικών υλικών βιώσιμων συσκευασιών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων (4/7)

Εξειδίκευση Προτεραιοτήτων ΕΣΕΕ στην Περιφέρεια Αττικής

Περιοχή Παρέμβασης ΕΣΕΕ	Προτεραιότητες ΕΣΕΕ όπου εστιάζει/εξειδικεύει η Περιφέρεια Αττικής	Ανάλυση
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.02 Υγεία & Ευημερία Ζώων (Προληπτικές και μη επεμβατικές θεραπείες, Αύξηση ανθεκτικότητας σε παθογόνα, Καταπόνηση εκτρεφόμενων οργανισμών, Φυσικές αντιμικροβιακές ουσίες).	
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.03 Βελτίωση Αποτελεσματικότητας Παραγωγής (Καλλιέργεια ακριβείας, Προσαρμογές τεχνολογιών παραγωγής, Μείωση απορρίψεων και αξιοποίηση υποπροϊόντων)	- Ανάπτυξη σύγχρονων προσεγγίσεων και μεθοδολογιών υδατοκαλλιέργειας και αλιείας (γονιδιωματική, βιοπληροφορική, καλλιέργεια ακριβείας, κ.α) - Βελτίωση διαχείρισης εκτρεφόμενων ειδών, διαφοροποίηση εκτροφής - Νέα είδη - Ανάπτυξη τεχνολογιών παρακολούθησης - Πιλοτικά smart farming
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.04 Εναλλακτικές Α ύλες ιχθυοτροφών (Διαθεσιμότητα και Ασφάλεια, Προετοιμασία εκτρεφόμενων οργανισμών, Προϊόντα ειδικής διατροφής, Δείκτες διατροφικής κατάστασης οργανισμών).	
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.05 Βιοτεχνολογία υδατοκαλλιέργειας (Προϊόντα ειδικής διατροφής, Πολυκαλλιέργειες, Παραγωγή νέων ειδών).	Ανάπτυξη πολυκαλλιέργειας και υδατοκαλλιέργειας χαμηλής τροφικής κλίμακας (low trophic aquaculture) για την απορρόφηση της περίσσειας των θρεπτικών ουσιών και της οργανικής ύλης από το περιβάλλον. Ανάδειξη ειδών με βιοτεχνολογικό ενδιαφέρον
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.06 Κοινωνική διάσταση υδατοκαλλιέργειας (Ποιότητα & ασφάλεια προϊόντων, Βελτίωση αποδοχής προϊόντων, Περιβαλλοντικό αποτύπωμα υδατοκαλλιέργειας & αλιείας)	

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων (5/7)

Νέες Προτεραιότητες Περιφέρειας Αττικής

Περιοχή Παρέμβασης ΕΣΣΕ	Νέα Προτεραιότητα Περιφέρειας Αττικής	Ανάλυση
03.03 Διατροφή, Υγεία, Καταναλωτές	03.03.09-ΑΤΤ. Προώθηση της Διατροφής Ακριβείας και της Εξατομικευμένης Διατροφής	• Σχεδιασμός και ανάπτυξη νέων τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων και των λειτουργικών) τα οποία να ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες όλων των καταναλωτών, υγιών, ανοσοκατεσταλμένων, πασχόντων από χρόνια νοσήματα, κ.λπ. • Πληροφόρηση (informed choices) του καταναλωτή για την προσφερόμενη ωφέλεια από τα παραγόμενα τρόφιμα (επισήμανση) και κατανόηση της ωφέλειας της διατροφής στην υγεία. • Ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων επιλογής προϊόντων με βάση την εξατομικευμένη ανάγκη του καταναλωτή.
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	03.07.07-ΑΤΤ. Εξορθολογισμός και Εκσυγχρονισμός της Αλιείας στην Αττική	Εκσυγχρονισμός αλιευτικών εργαλείων, εξοικονόμηση ενέργειας, χρήση δορυφορικών εικόνων για ενίσχυση της αλιευτικής αποδοτικότητας κ.α.

Πρόταση Συμβουλευτικών Ομάδων (6/7)

Συνοπτικός Πίνακας

Περιοχή Παρέμβασης ΕΣΕΕ του Τομέα	# προτεραιοτήτων που εξειδικεύθηκαν	# νέων προτεραιοτήτων που εντάχθηκαν
03.01 Βελτίωση προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής	0/5	
03.02 Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων	0/6	
03.03 Διατροφή, Υγεία, Καταναλωτές	0/8	1
03.04 Ασφάλεια τροφίμων	2/5	
03.05 Βιομηχανία Τροφίμων 4.0 - Τεχνολογίες Μεταποίησης	1/6	
03.06 Βιώσιμη Παραγωγή Προϊόντων	2/7	
03.07 Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες	5/6	1
03.01 Βελτίωση προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής	0/5	

Προτάσεις Reskilling / Upskilling

Ανάγκες reskilling/upskilling και απαιτούμενες νέες δεξιότητες για την υποστήριξη των προτεραιοτήτων του τομέα της Αγροδιατροφικής Αλυσίδας εντοπίζονται στην/σε:

- εισαγωγή νέων εφαρμογών ψηφιακής γεωργίας και γεωργίας ακριβείας,
- αξιοποίηση και ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών (όπως IoT, T.N., νανοτεχνολογία, πολυφασματικές τεχνικές, επεξεργασία δεδομένων μαζικής κλίμακας, ομικές τεχνολογίες, βιοπληροφορικής, βιολογίας συστημάτων και συνθετικής βιολογίας) και ερευνητικών αποτελεσμάτων από τους διαχειριστικούς φορείς και τους εργαζόμενους στους τομείς της Γαλάζιας Βιοτεχνολογίας και της Βιομηχανίας Τροφίμων,
- χρήση εργαλείων και εφαρμογών συλλογής και ανάλυσης μεγάλου όγκου δεδομένων με τη χρήση της T.N., για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των υδατοκαλλιεργειών,
- αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, από τις τοπικές αρχές για την ενσωμάτωση της αξίας του περιβάλλοντος στις νέες στρατηγικές και πολιτικές προστασίας και ανάδειξής του,
- πρακτικές κυκλικής οικονομίας σε μονάδες μαζικής εστίασης, και
- καθοδήγηση των καταναλωτών για την ορθότερη κατανόηση της διάρκειας της συνιστώμενης χρήσης σε σχέση με την ασφάλεια των τροφίμων, τη σωστή διαχείριση τροφίμων, τους τρόπους ορθολογικής προμήθειας προϊόντων αγροδιατροφής και τις μεθόδους κυκλικής αξιοποίησης των υπολειμμάτων τους.

Οι τελικές προτάσεις των Συμβουλευτικών Ομάδων για τον Τομέα **03-ΑΓΡ:Αγροδιατροφική Αλυσίδα**, για τον πρώτο κύκλο Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (2022-2023) έπειτα και από την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Δημόσιας Διαβούλευσης επί των αρχικών κειμένων, έχουν αναρτηθεί στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα της RIS3 Αττικής:

[Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης Περιφέρειας Αττικής](https://ris.innovationattica.gr/el/epiheirimatiki-anakalypsi-periodoy-2021-2027)

<https://ris.innovationattica.gr/el/epiheirimatiki-anakalypsi-periodoy-2021-2027>

Ευχαριστούμε!

